

นิเทศศาสตร์

กระบวนทัศน์ทางเลือกใหม่

และวิธีวิทยาการวิจัย

พนม คลีฉายา

อภิภู กิตติำรร

จินต์สิริ ปาลกะวงษ์ ณ อยุธยา

วรรษยุต คงจันทร์

จตุพร ปริญญกุล

มธุชา ศิริวรรณ

ยศพล ชุติปัญญาบุตร

อรุโณทัย วรรณถาวร

ภคมินทร์ เสวตพัฒน์โยธิน

กัธกาญจน์ ไค่บุ๋นนา

ธนพล เซาวันวานิชย์

กมลรัตน์ กิจรุ่งไพศาล

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ห้องสมุดเทพศรี

401017068

คำนำ

กระบวนทัศน์ทางเลือกทางนิเทศศาสตร์มุ่งเปิดพื้นที่แห่งความเป็นศาสตร์ของการสื่อสารที่มีมุมมองต่อธรรมชาติของการสื่อสารว่า **เป็นสภาวะที่ลื่นไหลไปตามบริบทที่แปรเปลี่ยนไป ความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารกับบริบทจึงแยกจากกันไม่ได้ เพราะหากแยกออกจากกันแล้วจะเป็นการละเลยมิติความเป็นมนุษย์ที่ถูกหล่อหลอมและได้รับอิทธิพลจากบริบท** เมื่อบริบทเป็นสิ่งสำคัญในการศึกษาทางนิเทศศาสตร์ ดังนั้นศาสตร์แห่งการสื่อสารจึงมิใช่ศาสตร์ที่โดดเดี่ยว องค์ความรู้และการแสวงหาความรู้ทางการสื่อสารจึงมีลักษณะเชื่อมร้อยพึ่งพิงอาศัยกัน (symbiosis) กับความรู้ในศาสตร์อื่น ๆ ทั้งสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ โดยที่ความรู้ทางการสื่อสารมีสถานะเป็นทั้งแกนหลักและกลไกที่เชื่อมโยงและขับเคลื่อนศาสตร์ต่าง ๆ

หากเมื่อพิจารณาอย่างถ่องแท้ และยอมรับในกระบวนทัศน์ทางเลือกใหม่ของการวิจัยทางนิเทศศาสตร์แล้ว สิ่งสำคัญคือการเรียนรู้ระเบียบวิธีวิจัยที่มีใช้ในการวิจัยสาขาวิชานิเทศศาสตร์ให้เข้าใจถึงปรัชญาการวิจัยอย่างถ่องแท้ รับรู้ข้อจำกัด ปรับประยุกต์พัฒนา สร้างรูปแบบการวิจัยขึ้นมาใหม่ที่มีความเฉพาะ เพื่อตอบโจทย์การวิจัยและบรรลุวัตถุประสงค์การวิจัยได้อย่างสมบูรณ์ สามารถสร้างองค์ความรู้ที่เข้มแข็งแห่งศาสตร์ของการสื่อสารได้

หนังสือ **“นิเทศศาสตร์ กระบวนทัศน์ทางเลือกใหม่ และวิธีวิทยาการวิจัย”** เล่มนี้ มุ่งกระตุ้นมุมมองความคิดในการปรับกระบวนทัศน์การสื่อสารและเชื่อมโยงไปสู่วิทยาการวิจัยที่มีอยู่ สะท้อนมุมมองการปรับประยุกต์ และเสนอแนวทางพัฒนาระเบียบวิธีวิจัยทางนิเทศศาสตร์ เพื่อให้สอดคล้องกับการเคลื่อนย้ายทางภววิทยาและญาณวิทยาในการแสวงหาความรู้ทางนิเทศศาสตร์ในกระบวนทัศน์ทางเลือกใหม่ และการแสวงหาวิธีการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ให้สามารถเข้าใจกลไกความจริงของการสื่อสารมากที่สุด โดยเนื้อหาในหนังสือเล่มนี้จะไล่เรียงตั้งแต่กระบวนทัศน์การสื่อสารที่มีอยู่และนำเสนอสู่กระบวนทัศน์ทางเลือกใหม่ ผ่านบทความปริทัศน์เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยหรือเครื่องมือวิจัยที่มีรากคิดจากกระบวนทัศน์ปฏิฐานนิยม ไปจนถึงปรากฏการณ์นิยม ศาสตร์แห่งการตีความ ปรัชญามาร์กซิส

คณะผู้เขียนมุ่งหวังให้หนังสือเล่มนี้ เป็นเสมือนจุดเคลื่อนต่อทางความคิดให้แก่นักวิชาการ นักวิจัย นิสิตนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา และผู้ใฝ่รู้ในศาสตร์แห่งการสื่อสาร ให้เห็นกระบวนทัศน์และเครื่องมือการวิจัยที่จะสามารถใช้สำหรับการแสวงหาความรู้ความจริงทางนิเทศศาสตร์ สร้างองค์ความรู้ที่เข้มแข็งแห่งศาสตร์ของการสื่อสาร และสามารถนำไปแก้ปัญหาของมนุษย์และสังคม เพื่อความสันติสุขอย่างยั่งยืน

คณะผู้เขียน

มกราคม 2565

สารบัญ

หน้า

คำนำ	
สารบัญ	
สารบัญตาราง และภาพประกอบ	
ภาพประกอบ	
บทที่ 1	กระบวนทัศน์ทางเลือกใหม่และวิธีการวิจัยทางนิเทศศาสตร์ 1
	พนม คลี่ฉายา
บทที่ 2	การวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research).....23
	อภิภู กิตติกำธร
บทที่ 3	การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) 59
	จินต์สิริ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา
บทที่ 4	การประยุกต์ใช้ประสาทวิทยาศาสตร์เชิงสังคมสำหรับการวิจัยทางนิเทศศาสตร์ 99
	วรรษยุต คงจันทร์
บทที่ 5	ประวัติศาสตร์หน้าใหม่แห่งการวิเคราะห์เนื้อหา..... 133
	จตุพร ปริญญากุล
บทที่ 6	การสนทนากลุ่ม : วิธีวิทยาที่ทรงคุณค่าต่อกระบวนทัศน์การวิจัยทางนิเทศศาสตร์..... 169
	มธุชา ศิริวรรณ
บทที่ 7	การวิเคราะห์เรื่องเล่า : แนวทางการศึกษากับก้าวต่อไปของวิธีวิจัย..... 197
	ภายใต้กระบวนทัศน์ใหม่ ยศพล ชุตินัญญะบุตร
บทที่ 8	วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ : วิธีวิทยาในการศึกษานิเทศศาสตร์.....231
	อรุโณทัย วรรณถาวร
บทที่ 9	การวิเคราะห์เนื้อความแบบทลายกรอบเชิงวิพากษ์ 277
	ภคมินทร์ เสวตพัฒน์โยธิน
บทที่ 10	ชาติพันธุ์วรรณนา : เสาหลักแห่งปรากฏการณ์วิทยาในกระบวนทัศน์นิเทศศาสตร์ 315
	ภีรกาญจน์ ไคนุ่นนา

บทที่ 11 อัดชาติพันธุ์วรรณนา : วิธีวิจัยเพื่อถ่ายทอดความจริงจาก “ตัวตน” ของผู้วิจัย.....357
 ธนพล เขาวนวิวนิชย์

บทที่ 12 “ไม่เป็นเธอ...แต่เป็นเงา” 377
 แซโดอิ่ง (Shadowing) หนึ่งในเทคนิคการเก็บข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ
 กมลรัตน์ กิจรุ่งไพศาล

ประวัติผู้เขียน 406

ตำหรับเพื่อการศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอก

สามารถยืมและติดตามหนังสือใหม่ได้ที่ ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ Walai Autolib

<https://lib.rmutp.ac.th/catalog/BibItem.aspx?BibID=๖๐๐๑๐๘๓๙๘>

นิเทศศาสตร์ กระบวนทัศน์ทางเลือกใหม่ และวิธีวิทยาการวิจัย / พนม คลีฉายา ... [และคนอื่น ๆ].

Author	พนม คลีฉายา
Published	กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2565
Edition	พิมพ์ครั้งที่ 1
Detail	417 หน้า : ภาพประกอบ ; 26 ซม
Subject	การสื่อสาร นิเทศศาสตร์
ISBN	9789740341239
ประเภทแหล่งที่มา	 Book

Multi view

View map

สำหรับเพื่อการศึกษาและการอ้างอิงเท่านั้น